

Anvisningar för datainsamlingen för producentprisindexen för industrin och tjänster

Innehållsförteckning

1	Allmänt om datainsamlingen	2
2	Korta blankettanvisningar för regelbunden insamling av prisuppgifter	2
3	Mer detaljerade blankettanvisningar för regelbunden insamling av prisuppgifter	2
3.1	Datainsamlingens prisbegrepp.....	3
3.2	Exempel på beräkningen av genomsnittspriset.....	4
4	Val av produkt/tjänst i datainsamlingen för producentprisindexen	4
4.1	Vad ingår i den givna produktklassen?	4
4.2	Val av produkt eller tjänst till prisinsamlingen.....	4

1 Allmänt om datainsamlingen

I datainsamlingen för producentprisindexen för industrin och tjänster insamlas månatligen uppgifter om företagens produkter och tjänster samt deras priser. Uppgifterna gäller produktpriserna på hemmamarknaden, exportpriserna eller importpriserna. Företagen kan också ombes lämna in uppgifter om omsättning och fördelning av omsättningen.

Med hjälp av de insamlade uppgifterna produceras i första hand producentprisindex, som beskriver den genomsnittliga prisutvecklingen för produkter och tjänster ur producentens synvinkel.

Europeiska unionens förordningar förutsätter för sin del att uppgifterna i fråga samlas in (Europaparlamentets och rådets förordning (nr 2152/2019/EG) och kommissionens förordning (nr 1197/2020)).

Organisationerna är skyldiga att lämna uppgifter. Skyldigheten att lämna uppgifter grundar sig på statistiklagen (280/2004).

2 Korta blankettanvisningar för regelbunden insamling av prisuppgifter

- Ange priset utan moms för respektive produkt (exkl. skattepliktiga priser på bilar och motorcyklar) under den efterfrågade perioden.
- Kommentera exceptionella prisförändringar under punkten Mera information. Också rullgardinsmenyerna på blanketten hjälper dig vid rapporteringen av pris- och produktändringar.
- Byt ut produkter som är med i prisuppföljningen men vars utbud eller produktion (t.ex. import, export eller försäljning i Finland) har upphört helt och hållet eller håller på att upphöra. Detta sker genom att välja punkten Redigera uppgifter på blanketten.
- Om ingen exceptionell import/export eller försäljning har skett gällande produkten under perioden, spara föregående pris som enkätmånadens eller enkätkvartalets pris.

3 Mer detaljerade blankettanvisningar för regelbunden insamling av prisuppgifter

- Producentpriset för industrin ska vara genomsnittspriset viktat med försäljnings-, export- eller importvolymerna under enkätmånadens. Producentpriset för tjänster ska vara det genomsnittliga priset under den aktuella perioden.
- Om det inte är möjligt att ange ett viktat producentpris för industrin, dvs. ett genomsnittspris, kan prisnoteringen vara priset för leverans, fakturering eller betalning den 15 i månaden. Också ett listpris kan komma i fråga, där man dock beaktat eventuella beviljade rabatter.
- Det viktiga är att **rapporteringsgrunderna är desamma varje månad eller kvartal**.
- Om det skett stora prisförändringar (över 15 %), välj den huvudsakliga orsaken till prisförändringen från menyerna på blanketten.

- Om ingen exceptionell import/export eller försäljning har skett gällande produkten under perioden, spara föregående pris som enkätmånadens eller enkätkvartalets pris.
- Om importen, exporten, produktionen eller tillhandahållandet av tjänsten har upphört helt och hållet eller håller på att upphöra, välj en ersättande produkt i stället:
 - Välj punkten Redigera uppgifter och du kan redigera produktens uppgifter eller egenskaper.
 - I stället för en produkt som utgått ur sortimentet, ange en ersättande produkt som hör till den produktgrupp som angetts på blanketten.
 - Skriv in en beskrivning av produkten under punkten Produkt. Beskrivningen ska vara tillräckligt detaljerad för att man (t.ex. då kontaktpersonen byts) vet vilken produkt det har varit fråga om.
 - Under punkten Antal anges det antal som priset gäller (t.ex. 10) och under punkten Enhet den enhet (t.ex. kg, st., tim.) enligt vilken priset anges.
 - Under punkten Land anges import-/exportland i fråga om industrins import-/exportpris. Om det inte är möjligt att ange ett enskilt land, vänligen ange marknadsområde. Då ska prisuppgiften vara genomsnittspriset för marknadsområdet i fråga. När det gäller producentpriserna för tjänster är det frivilligt att fastställa landet.
 - Ange under punkten Valuta i vilken valuta priset har angetts.
 - Om möjligt, **ange när det gäller en ersättande produkt priset både för enkätmånadens eller enkätkvartalet och för föregående månad eller kvartal.** Om priset för föregående månad inte finns tillgängligt, uppskatta storleken på prisförändringen under punkten Mera information.

3.1 Datainsamlingens prisbegrepp

Prisbegreppen för producentpriserna för industrin definieras enligt följande (prisbegreppen används inte i samband med tjänsteprodukter):

- **Hemmamarknadspris** (= fabrikspris): det pris producenten får exkl. punktskatter och moms.
- **Exportpris**: fob-pris (free-on-board) i valuta, såsom EUR, USD, JPY eller SEK. Andra priser än europriser omräknas till euro vid Statistikcentralen.
- **Importpris**: cif-pris (kostnader, försäkring och frakt) i valuta, såsom EUR, USD, JPY eller SEK. Andra priser än europriser omräknas till euro vid Statistikcentralen.
- **Punktskattebelagt hemmamarknadspris**: fabrikspris + punktskatt (t.ex. alkoholskatt på alkohol, bilskatt på bilar och motorcyklar) exkl. moms. För bilar och motorcyklar rapporteras

dock det punktskattebelagda priset så att det också innehåller moms.

- **Punktskattebelagt importpris:** cif-pris + punktskatt (t.ex. alkoholskatt på alkohol, bilskatt på bilar och motorcyklar) exkl. moms. För bilar och motorcyklar rapporteras dock det punktskattebelagda priset så att det också innehåller moms.

3.2 Exempel på beräkningen av genomsnittspriset

Under månaden har man sålt sammanlagt 50 st. rottingkorgar till det sammanlagda priset av 100 € till företaget A och 40 st. rottingkorgar till det sammanlagda priset av 88 € till företaget B. Det med antalet korgar viktade genomsnittspriset beräknas då enligt följande:

Andelen rottingkorgar som sålts till företag A av den totala försäljningen * genomsnittspriset för företag A + andelen rottingkorgar som sålts till företag B av den totala försäljningen * genomsnittspriset för företag B.

$$\frac{50 \text{ st.}}{(40 \text{ st.} + 50 \text{ st.})} * \frac{100 \text{ €}}{50 \text{ st.}} + \frac{40 \text{ st.}}{(40 \text{ st.} + 50 \text{ st.})} * \frac{88 \text{ €}}{40 \text{ st.}} = \frac{50}{90} * 2 \text{ €/st.} + \frac{40}{90} * 2,2 \text{ €/st.} = 2,09 \text{ €/st.}$$

4 Val av produkt/tjänst i datainsamlingen för producentprisindexen

Statistikcentralen fastställer för det uppgiftslämnande företaget en produktgrupp och ett prisbegrepp enligt vilka produkterna eller tjänsterna väljs ut för webblancketten. Mer detaljerade beskrivningar av prisbegreppen finns i kapitel 3.1.

Syftet med detta kapitel är att hjälpa uppgiftslämnaren att välja en lämplig produkt eller tjänst för datainsamlingen för producentprisindexen. Här ligger särskilt fokus på en situation där företags produkter/tjänster varierar från kund till kund och inga sådana produkter/tjänster som upprepas erbjuds.

4.1 Vad ingår i den givna produktklassen?

Produkterna och tjänsterna klassificeras enligt EU:s produktklassificering efter näringsgren [CPA 2015](#). I produktklassificeringen CPA 2015 kan man granska var någonstans i klassificeringshierarkin den givna produktgruppen finns. Innehållet i den givna klassen kan vara lättare att uppfatta om man granskar dess högre och lägre nivåer.

När det gäller produkter finns tilläggsinformation som preciserar CPA-klassificeringen tillgänglig i Tullens [CN-klassificering](#). Med hjälp av korrelationstabellen på Tullens webbplats kan man granska hur CN-klasserna korrelerar med CPA 2015-klassificeringen. Genom att sammanslå beskrivningarna av grupperna får man en ännu mer täckande bild av hurdana produkter som hör till CPA-klasserna.

Om man känner till produktens CN-klass, är det också möjligt att med hjälp av korrelationstabellen kontrollera exakt till vilken CPA-grupp produkten hör.

4.2 Val av produkt eller tjänst till prisinsamlingen

Generellt ska produkten så väl som möjligt representera den givna produktklassen och dess genomsnittliga prisutveckling. Produkten ska

också representera det uppgiftslämnande företagets produktion, export eller import och den bör säljas eller importeras regelbundet för att priset ska kunna rapporteras regelbundet. Produktens eller tjänstens egenskaper bör i mån av möjlighet vara oförändrade mellan rapporteringsomgångarna för att prisförändringarna ska vara jämförbara.

Priset ska basera sig på faktiska försäljnings- eller importpriser och inte på listpriser. Priserna ska därför återspegla bland annat eventuella rabatter och kampanjer.

Nedan beskrivs valet av produkter från det enklaste alternativet till det mest komplexa:

1. **Standardprodukt som säljs likadan till alla kunder:**
Produkten ska specificeras noggrant (produktens namn, serienummer, antal och/eller förpackningsstorlek, noggrannare beskrivning av egenskaperna osv.). Som prissättningsmodell används genomsnittspriset viktat med försäljningsvolymen, vilket också kan kallas för priset per enhet. Priset per enhet beräknas så att försäljningsvärdet för den valda produkten vid tidpunkten för enkäten divideras med försäljningsvolymen vid tidpunkten för enkäten.
2. **Produkterna uppdateras ofta i viss mån, men inte i betydande grad** (t.ex. klädkollektioner): Välj en basprodukt som bibehålls så likadan som möjligt, t.ex. vit t-tröja. Som prissättningsmodell används genomsnittspriset viktat med försäljningsvolymen, vilket också kan kallas för priset per enhet. Priset per enhet beräknas så att produktens försäljningsvärde divideras med försäljningsvolymen.
3. **Tjänsten skräddarsys efter kundens behov och upprepas inte som likadan, men dess pris baserar sig på antalet arbetade timmar** (t.ex. juridiska tjänster, konsult- eller programmeringstjänster): Här rapporteras experternas timpris eller pris som baserar sig på annat tidsbegrepp. Priserna ska fastställas separat enligt kompetensnivå och expertens belägenhet, om de anställda som producerar tjänster vid företaget bor i flera olika länder (t.ex. junior analytiker, Finland, €/timme; senior utvecklare, Indien, €/timme).
4. **Produkten eller tjänsten skräddarsys alltid efter kundens behov, men den upprepas likadan under en längre tidsperiod** (t.ex. städtjänster):
 - a) I dessa fall kan avtalspris användas. Tanken är att rapportera prisutvecklingen hos ett antal avtal som ingåtts med olika kunder. Med i beräkningen ska finnas avtal med olika kunder och kunder av varierande storlek. Avtalspris är ett alternativ om avtalets innehåll bibehålls oförändrat (dvs. produkten eller tjänsten är oförändrad), priset har avtalats för minst ett år och om det i avtalet har fastställts hur prisändringar genomförs.
 - b) Ett annat alternativ är att leverera en mer omfattande orderstock till Statistikcentralen som datasäker linjeöverföring, varefter Statistikcentralen räknar ut prisförändringarna.

5. **Produkterna är stora och komplexa helheter och säljs sällan; samma produkt säljs aldrig för andra gången** (t.ex. pappersmaskiner): modellprissättning, komponentprissättning eller prissättning av produktionsinsatser

- a) **Komponentprissättning** innebär att priset på produkten bildas genom att addera ihop priserna för alla de komponenter som ingår i produkten. Det slutliga priset på produkten utgörs av summan av komponenternas faktiska pris och tillverkarens vinstmarginal. Komponenterna ska kontrolleras och uppdateras regelbundet för att resultaten ska vara så aktuella och korrekta som möjligt. Komponentprissättning är vanligtvis ett lämpligt alternativ om hopmonteringen av produkten inte överstiger 10 procent av produktens totala värde.
- b) **Modellprissättning** innebär att man väljer en exempelprodukt, dvs. en modellprodukt vars egenskaper motsvarar den s.k. basprodukten. I fråga om modellprodukten ska man beakta alla de faktorer som påverkar priset, inklusive vinstmarginalen. På datainsamlingsblanketten ifylls sedan modellproduktens teoretiska pris. Modellprissättning skiljer sig från komponentprissättning på så sätt att priset på modellprodukten snarare är en expertbedömning än en summa av priserna på de komponenter som produkten består av. Modellprodukten ska uppdateras regelbundet för att vara representativ.

Alternativ för att fastställa en modellprodukt:

- Produkt som sålts nyligen och som representerar företagets produktion.
 - En hypotetisk produkt som representerar alla slags produkter av samma typ. En sådan produkt har kanske aldrig sålts, men den skulle kunna tillverkas och säljas.
 - Komponentmodellen: om ingen enskild produkt är representativ för den faktiska produktionen, kan en modellprodukt bildas av huvudkomponenterna i produktionen. Komponenterna kan till exempel vara råvaror eller produktdelar.
- c) **Prissättning av produktionsinsatserna** innebär att produktens prisförändring bedöms via förändringarna i produktionsinsatsernas priser. Först bildas en modell som omfattar alla direkta produktionsinsatser (t.ex. material, komponenter, arbetskraft, energi), indirekta produktionsinsatser (t.ex. administrativa kostnader och avskrivningar), produktivitetfaktorer och vinstmarginal. För varje produktionsinsats beräknas vikter. Produktens

prisförändring bedöms genom att vikta ihop produktionsinsatsernas prisförändringar.